

Lärdomens traditioner och nya spår. Lärdomsprov för magister vid de finlands- svenska litteraturvetenskapliga utbildningarna 2010–2022¹

Anna Biström

Akademiska lärdomsprov är en kanal där kunskap – lärdom – skapas och cirkulerar. Studenters val av ämne för lärdomsproven sker i samråd med handledare men är idag ändå fritt och utgår från egna intressen. Syftet i denna artikel är att utifrån metadata studera trender och återkommande drag i valen av ämne och studieobjekt i de nyaste lärdomsproven för magister, avhandlingar pro gradu, åren 2010–2022, vid de två finlandssvenska litteraturvetenskapliga utbildningarna, nordisk litteratur vid Helsingfors universitet och litteraturvetenskap vid Åbo Akademi. Dessa studieinriktningar är

1 Svenska litteratursällskapet i Finland har stött den forskning som ligger till grund för artikeln med medel ur Ragnar, Ester, Rolf och Margareta Bergboms fond, Ingrid, Margit och Henrik Höijers donationsfond I och Selma, Ingrid och Lars Wasastjernas fond. Forskningen har också stötts av Otto A. Malms donationsfond. För närvarande är jag anställd i projektet *Osynliga aktörer, obekanta nätverk. Litteratursociologiska studier av den svenska litteraturen i Finland 1830–2023*, Helsingfors universitet, finansierat av Ella och Georg Ehrnrooths stiftelse.

intressanta att studera bland annat för att de befinner sig i skärningspunkten mellan olika länder, kulturer och språk.

Den administrativa strukturen och terminologin skiljer sig åt mellan universiteten, men jag har valt att använda ordet studieinriktning som en gemensam beteckning för de två utbildningar som undersöks här. I materialet ingår också arbeten som skrivits inom magisterprogrammet Kultur och kommunikation vid Helsingfors universitet med nordisk litteratur som huvudinriktning. Vid nordisk litteratur har man nyligen övergått från beteckningen *avhandling pro gradu* till *magisterarbete*. För genomskinlighetens skull kan nämnas att jag har min egen studiebakgrund vid nordisk litteratur vid Helsingfors universitet och har anknytning till den även i skrivande stund som forskare. Jag har tidvis undervisat där och vid enstaka tillfällen handlett magisterarbeten.

Ämnesvalen i mitt material berättar om trender beträffande litteraturvetenskap på svenska i Finland, men ger också underlag för reflexion över litteraturämnets utveckling i bredare bemärkelse. Artikeln utgör alltså ett bidrag till litteraturvetenskapens ämneshistoria och samtidigt en fortsättning på några tidigare delstudier om litteratur och litterärt fält på svenska i Finland (Biström 2021; 2022a; 2023). Tidsavgränsningen motiveras av syftet att undersöka de allra nyaste arbetena, och av att studieinriktningarna samtidigt är relativt små. Genom att utsträcka studien till arbeten från drygt tio år får jag ett tillräckligt antal för att kunna spåra trender.

Vilka perspektiv har de nyaste deltagarna på den finlands-svenska litteraturvetenskapens fält valt i sina avhandlingar? På vilka punkter återspeglas litteraturvetenskapens tradition, och vilka pionjärinsatser hittas? Utifrån kvantitativa data studeras i vilken mån finländsk litteratur på svenska valts som ämne, jämfört med andra litteraturer. Hur ofta studeras äldre respektive nyare litteratur, samt manliga respektive kvinnliga författare? Kan vi se trender beträffande studerade genrer – eller teoretiska och andra perspektiv? Artikeln och de metoder som används svarar särskilt på frågor om valet av ämne och studieobjekt. En mera systematisk studie av metodiska val i arbetena faller därmed utanför artikeln, men en observation om dominerande drag i metodvalet kan ändå göras.

Kvantitativ information om lärdomsprov i finlandssvenska eller finländska litteraturvetenskapliga utbildningar har tills vidare analyserats i liten grad. Jag har i en tidigare studie fokuserat lärdomsprov om finländska författare som skrivit på svenska under perioden 1830–1930 (Biström 2023, se även Biström 2022b). I föreliggande artikel tar jag mig däremot an ett mera heltäckande och avgränsat material, men bredare i fråga om ämnesval och med en annorlunda metodisk ingång som beaktar flera aspekter av ämnesvalen. En kort kommentar med statistik över avhandlingar pro gradu i inhemsk/finländsk litteratur vid Tammerfors universitet ges av Yrjö Hosiaislouma (1998) på 1990-talet.

Mera allmän kommentar om finländsk forskning och utbildning finns i Yrjö Varpios (1986) *Suomalaisen kirjallisuudentutkimuksen historia* och Erkki Sevänens (1994) avhandling om den samhälleliga regleringen av finländsk litteraturproduktion och –förmedling 1918–1939. Medan få bredare ämneshistoriska studier om litteraturvetenskapen gjorts i Finland har ämneshistorisk forskning och diskussion på senare år varit livligare i Sverige (Malm 2005, 393–448; Gustavsson 2005, 449–623; Andersson 2008; Forslid & Ohlsson 2007; Ekelund 2016; Vinge 1975, 25–28; Nordenstam 1996, 76–88; Ronne 2005, 625–704). Där inkluderas ibland material på svenska i Finland, men främst ligger fokus på det sverigesvenska fältet. Den sverigesvenska forskningen är ändå intressant som jämförelse för min artikel, eftersom det finlandssvenska och svenska är delvis överlappande fält.

Ett gemensamt drag som lyfts fram som typiskt för forskning och utbildning i både finländsk och svensk ämneshistorisk forskning är ett nationellt och traditionalistiskt fokus, tidigare ofta med äldre litteratur i centrum (se exempelvis Sevänen 1994, 288–299; Andersson 2008, 192; Ekelund 2016, särskilt 61; Malm 2005, 415). Yrjö Varpio (1986, 128, 184) beskriver dock hur den nationalistiska litteratursynen i finländsk forskning börjar ge vika efter andra världskriget, samtidigt som intresset förskjuts från den finländska autonomitidens litteratur mot nyare litteratur.

Beskrivningar av både den finländska och den svenska ämneshistorien visar på en forskning som förändras – men långsamt (till exempel Varpio 1986, 124–143; Andersson 2008, 190–203; Forslid & Ohlsson 2007, 63–72). Tidigare forskning visar också att manliga

författare traditionellt ägnats mera forskning än kvinnliga, även om vissa studier visar på ett ökat intresse för kvinnliga författare, främst då bland (en minoritet av) de kvinnliga forskarna (till exempel Hosiaisuoma 1998, 59–60; Lappalainen 1990, 71–95; Biström 2022a, 256–258; Biström 2023, 123–124, 128–132; Malm 2005, 407–408; Andersson 2008, 45; Vinge 1975, 25–28, Nordenstam 1996, särskilt 81–85; Ronne 2005, 695–696. Se även Rahikainen 2010, 252–253). I samband med genus inställer sig också frågan om kanon (se till exempel Williams 1997). Denna diskussion har jag huvudsakligen valt att lämna utanför min studie. Resultaten kan visserligen fördjupa kanonfrågeställningar, men svarar inte på frågan vilka författare som kanoniseras och vilken betydelse lärdomsprov har i kanonisering.

Studien bygger på kombination av kvantitativ metod och kvalitativ analytisk kommentar. Kombinationer av kvantitativa och kvalitativa perspektiv ser jag, likt en del andra forskare, som fruktbara (So 2021, 180; So 2017, 88–89). En studie baserad på kvantitativ metod och metadata innebär att detaljer och nyanser i de enskilda arbetena inte analyseras på djupet, men samtidigt visar den på mönster och trender i ett större material vilket inte vore möjligt utifrån kvalitativ närläsning. Detta ska ändå inte förstås som att jag presenterar exakta kvantiteter eller objektiva fakta. En orsak är att metadata inte alltid speglar alla aspekter av innehållet i lärdomsproven. I likhet med Katherine Bode (2014, 4, 13–25; jfr även So 2017, särskilt 671) ser jag siffror och data som representation och argument snarare än objektiv sanning.

En annan produktiv tanke hos Katherine Bode (2018, 26–31) är att se det litterära systemet som en kontinuerligt pågående dialog, där verkens senare liv även har betydelse – i motsats till att litteratur knyts endast till tiden för dess produktion och utgivning. Denna pågående dialog kan knytas till den teoretiska diskussionen kring kunskapshistoria och kunskaps-cirkulation, som tar fasta på att kunskap produceras och cirkulerar på ett sätt som formar och transformerar kunskapen, vilket baserar sig på bland annat historikern Philipp Sarasin (2011; Östling et al. 2018, 9–17) tankar. Man har också lyft fram betydelsen av den plats eller det medium där kunskap förmedlas eller cirkulerar (till exempel Jordheim 2018, 232–233). Ett medium eller en plats för kunskapsskapande är själva

lärdomsproven, en annan plats är databaserna som fungerar som informationskällor i min studie. Dessa tillgängliggör och organiserar kunskap och information men reglerar också vilken kunskap som är synlig och sökbar, något som jag tidigare beskrivit med begreppet *databassynlighet* (Biström 2021, 192–193).

Michel Foucault (2003, 6–11) sätter kunskapsproduktion i förbindelse med makt när han beskriver hur marginaliserade och underkuvade kunskaper kan göra uppror mot den etablerade kunskapens övervalde genom så kallade genealogier som synliggör hur makten fördelats mellan formerna av kunskap. En syn rotad i upplysningen där kunskap och upplysning ersätter ovetskap och mörker, bör enligt Foucault (2003, 178–179) ersättas med en insikt om de maktkamper som pågår mellan olika kunskaper (i pluralform). Universitet utgör maktcentra där kunskaper organiseras och hierarkiseras i namn av vetenskapen, som behärskas av en mindre grupp (Foucault 2003, 9). Författarna till magisterarbeten är en del av detta maktcentrum, men befinner sig längre ner i hierarkin inom det.

Universitetens roll har samband med disciplineringen av kunskap och födelsen av en singular *vetenskap* under 1700-talet (Foucault 2003, 181–183). Det napoleonska universitetet som föds vid samma tid, en slags kunskapsapparat med monopol på kunskapen, har enligt Foucault funktionen att välja ut vilken kunskap som anses vara kvalificerad och att homogenisera kunskapen. I det här sammanhanget finns inte utrymme för en mera ingående teoretisk diskussion eller maktanalys utifrån resultaten, men Foucaults diskussion om kunskap utgör en teoretisk kontext, mot bakgrund av vilken jag belyser ämnesval och kunskapsproduktionen i magisterarbetena.

För studien har information sammanställts om magisterarbeten i nordisk litteratur vid Helsingfors universitet och litteraturvetenskap vid Åbo Akademi under perioden 2010–2022.² En kontroll med studentregistren har visat att materialet är så gott som heltäckande. Det finns endast ett par arbeten om vilka det inte hittats närmare uppgifter på biblioteken, varvid jag inte kunnat beakta ämnesvalen för dessa. I enstaka fall anger metadata inte närmare studieobjekt för arbetet, varvid det inte kan beaktas i statistiken.

För att hitta referenser till arbeten arkiverade i pappersform fram till år 2015 i nordisk litteratur vid Helsingfors universitet har jag gjort frassökning i databasen Helka.³ Jag har sorterat på nyaste arbeten först och i Excel förtecknat arbeten från 2010 framåt. På senare år har alla magisterarbeten i princip arkiverats i elektronisk form i Helsingfors universitets öppna publikationsarkiv Helda. Jag har gjort sökningar i Helda på ”Pohjoismainen kirjallisuus” och ”Nordisk litteratur” och inkluderat arbeten i nordisk litteratur 2010–2022.⁴ Magisterarbeten i litteraturvetenskap vid Åbo Akademi har hittats med sökorden, ”pro gradu”, ”litteraturvetenskap”, ”Åbo” i Alma, söktjänsten för Åbo Akademis bibliotek, elektroniska resurser och arkivmaterial (som ingår

2 Avhandlingar som godkänts i slutet av ett år kan ha registrerats i biblioteksdatabaserna på följande års sida. I enstaka fall avlägger författaren efter godkänt lärdomsprov en examen vid en annan studieinriktning, eller får inkludera ett arbete skrivet vid en annan utbildning i examen vid någon av de här aktuella inriktningarna. Jag har beaktat även dessa arbeten, eftersom jag primärt intresserar mig för ämnena för lärdomsprov som valts och/eller godkänts vid de aktuella studieinriktningarna; det är av mindre betydelse i vilken inriktning författaren slutligen avlägger examen. Sammanställningen av data har huvudsakligen skett hösten 2022 och våren 2023, men tidpunkten för sökningarna är av mindre betydelse då sammanställningen av arbeten i stort sett är heltäckande.

3 Med frassökning ”Hc K4 Suljettu kokoelma Opinnäytteet Hum N-LLa”. Helka [helsinki.fi/helka/sv](https://helka.helsinki.fi/helka/sv) är den gemensamma biblioteksdatabasen för Helka-biblioteken, däribland Helsingfors universitets bibliotek.

4 Jag har också klickat vidare på Avhandlingar – Pro gradu avhandlingar – humanistiska i Helda och förtecknat de arbeten i nordisk litteratur jag hittat under Finskugriska och nordiska avdelningens namn. Helda finns på adressen <https://helda.helsinki.fi/home>. I sökning på bland annat nyare avhandlingar pro gradu i litteraturvetenskap i söktjänsten Finna som upprätthålls av det finländska Nationalbiblioteket, har jag också hittat några titlar som fattades.

i den av finländska Nationalbiblioteket upprätthållna samlingsdatabasen Finna). Det finns luckor i databaserna vid båda universiteten (bland referenser till både arbeten i pappersform och elektronisk form), bland annat för att metadata inte alltid är korrekt eller konsekvent, och vissa arbeten inte arkiverats enligt instruktionerna. För att komplettera förteckningen har jag jämfört med dokumentering och arkivering av färdiga magisterarbeten som periodvis gjorts av studieinriktningarna, fakultetens protokollföring av godkända avhandlingar samt studentregistrens listor över examinerade magistrar.⁵

Artikelns data och analys baserar sig på metadata som bibliografiska uppgifter, titlar, nyckelord och i vissa fall abstrakt. I enstaka fall har jag kontrollerat uppgifter i själva avhandlingen. I Excel har jag förtecknat bibliografiska uppgifter om arbetena och bland annat de studerade författarnas kön. I analysen av kön och andra aspekter bör man hålla i minnet att en stor del av arbetena fokuserar ett författarskap, men att det också finns en del (till exempel litteratursociologiska) arbeten där flera författarskap studeras parallellt eller som handlar om andra aspekter än författarskap. Avsikten är inte att objektivt könsbestämma författarna enligt en traditionell tvåkönsmodell, eller ta ställning till deras genusidentitet, men att beakta en *könskategori*: författare med mansnamn eller kvinnonamn. Idén till att använda begreppet könskategori fick jag på en gästföreläsning med sociologen Jane Elliott (2023), som påpekade distinktionen mellan en könskategori och personens egen upplevelse av sitt genus och frågan hur detta hanteras i kvantitativa/kvalitativa studier. Jag anser att författare som kodats som män eller kvinnor har haft olika villkor och synats olika mycket i forskningen, och vill synliggöra denna aspekt. Undersökta författares nationella/språkliga tillhörighet och födelseår beaktas också. Födelseåret är mera entydigt än exempelvis debutår, och är en uppgift som kan hittas om de flesta (även okända) författare. Till frågan om mångkulturella författare återkommer jag senare i artikeln.

I Excel har jag också antecknat ämnesord om arbetena för att kunna beakta behandlade genrer, teoretiska begrepp, delområden

5 Jag tackar alla som hjälpt att sammanställa och komplettera förteckningen: personal vid Helsingfors universitets bibliotek, Åbo Akademis bibliotek, Nordisk litteratur vid Helsingfors universitet, Litteraturvetenskap vid Åbo Akademi, de humanistiska fakulteterna samt studentregistren/arkiven vid båda universiteten.

inom litteraturvetenskapen och teman som är återkommande i arbetena. För att möjliggöra jämförelser har jag själv formulerat ämnesord, eftersom ämnesorden i databaserna eller i arbetenas abstrakt inte använts på ett enhetligt sätt. Mina ämnesord baserar sig dels på de ämnesord som markerats i metadata om arbetena i databaserna, dels på arbetenas titlar och i vissa fall deras abstrakt. Jag har inte antecknat ord som kan ses som självklara eller så dominerande i sammanhanget att de beskriver nästan alla arbeten (till exempel litteraturvetenskap, textanalys). I stället har jag fokuserat på mera specifika ord och begrepp, som kan synliggöra mer eller mindre vanligt förekommande perspektiv. För att öka jämförbarheten har jag samlat näraliggande perspektiv under samma ord (till exempel under genus finns flera perspektiv som fördelar sig på olika, mera specifika, ämnesord, till exempel feminism, maskulinitet, kvinnolitteratur, samtidigt som dessa perspektiv överlappar med exempelvis ekofeminism och queer). Viktigt att betona är att valen av ämnesord alltid innebär att jag som forskare gör tolkningar; en annan uppsättning av ämnesord kunde ha synliggjort andra aspekter.

Jag utnyttjar Voyant Tools, en webbaserad läs- och textanalysplattform för digital text, för att kunna jämföra frekvenser av ämnesord och göra ordmoln.⁶ Jag har också spårat exempelvis frekvent förekommande ämnesord i samband med arbeten som behandlar kvinnliga respektive manliga författare, arbeten vid de olika studieinriktningarna eller om den svenska litteraturen i Finland.

I min artikel behandlas inga känsliga personuppgifter om författarna till magisterarbeten, och syftet är inte att bedöma enskilda arbetens kvalitet, utan jag är intresserad av övergripande trender i ämnesval. Magisterarbeten är i princip offentliga arbeten, registrerade under författarnas namn, och finns tillgängliga på bibliotek eller elektroniskt på webben. De är alltså jämförbara med övrig forskningslitteratur som man återkommande refererar till offentligt, under författarnas namn. I undantagsfall finns lärdomsprov inte allmänt tillgängliga. I sådana fall är ändå metadata om arbetena tillgänglig i öppna biblioteksdatabaser. I enstaka fall hittas inte ens metadata

6 Voyant Tools finns på adressen <https://voyant-tools.org/docs/#!/guide/about> och mera information på <https://voyant-tools.org/>.

om universitetens magisterarbeten i databaserna, men detta beror vanligtvis på brister i arkiveringen. Jag har inte haft tillgång till icke-arkiverade arbeten, endast metadata om dessa. I enstaka fall har jag, för datasammanställningen, behövt söka efter ett arbete på författarnas namn, men vem som skrivit arbetet är inte av betydelse för min analys. Namnuppgifter har förvarats skyddade bakom användarnamn och lösenord på min personliga nätverksdisk, och raderats i de fall de inte mera behövs för forskningsändamål.

Magisterarbetenas lärdoms mål och beskrivning av studieinriktningarna

Examensfordringar och studieinformation stöder bilden av en akademi i långsam förändring genom att samma formuleringar återkommer under många år, rentav årtionden (Biström 2023, 109–110). Under den period som är aktuell i föreliggande artikel syns den moderna universitetspedagogiska utvecklingen med tydligare kunskapsmål i beskrivningarna av lärdomsprov för magister. Medan magisterarbetet tidigare uppfattats som ett prov på förvärd kunskap – utifrån en syn på kunskap som något färdigt förpackat som inhämtas i böcker – och som ett språkprov, vittnar nyare beskrivningar om en syn på studenten som kunskapsproducent och expert. Från 1980-talet framåt har originalitet och självständighet oftare lyfts fram som förtjänster. Kunskapsmålen har blivit mer komplexa och anknyter bland annat till problemformulering, teoritillämpning samt förmåga att utveckla sin text utifrån respons.⁷

7 Beskrivningar som studenter i nordisk litteratur (Helsingfors universitet) och litteraturvetenskap (Åbo Akademi) får i skrivande stund har jag hittat i: "Magisteravhandling i nordisk litteratur (30 sp)", Helsingfors universitet, <https://sisu.helsinki.fi/student/courseunit/otm-983a3bce-5bbf-4125-93f8-ad5f81f39558/brochure>, Helsingfors universitets intranäts instruktioner för studerande: "Avhandling och mognadsprov i magister och licentiatprogrammen", Helsingfors universitet, <https://studies.helsinki.fi/instruktioner/artikel/avhandling-och-mognadsprov-i-magister-och-licentiatprogrammen> och "LIOBM79 Avhandling pro gradu i litteraturvetenskap, 30 sp", *Studiehandbok 2022–2024*, Åbo Akademi, <https://studiehandboken.abo.fi/sv/kurs/LIOBM79/8352?period=2022-2024>.

En viss utveckling av studieinriktningarna har skett redan under den dryga tioårsperiod som är i fokus här, men enligt informationen på Helsingfors universitets hemsida i skrivande stund bedriver Nordisk litteratur studier om litteratur på de nordiska språken svenska, norska, danska, isländska och färöiska.⁸ Som ett fokusområde beskrivs den svenska litteraturen i Finland. Beskrivningen av fokusområden inom forskningen är i övrigt bred och inkluderar alla stora genrer, litteratur ”från vikingatid till nutid”, litteratur som överskrider exempelvis språkliga och mediespecifika gränser, relationen mellan litteratur och samhälle samt flera teoretiska perspektiv, så som ekokritik, queerteori, kvalitativ och kvantitativ forskning och filologi. Modernism och postmodernism lyfts särskilt fram.

På Åbo Akademi hemsida är beskrivningen av Litteraturvetenskap också bred i fråga om bland annat tid och genrer.⁹ Man läser såväl ”klassisk litteratur” som barn- och ungdomslitteratur samt populärlitteratur. Som exempel på centrala forskningsområden i studieinriktningen beskrivs ”barnlitteratur, finlandssvensk dramatik, kritikhistoria, kvinnolitterära genrer, intermedialitet, modernismen och populärt berättande”.¹⁰

Finlands svenska litteratur i fokus

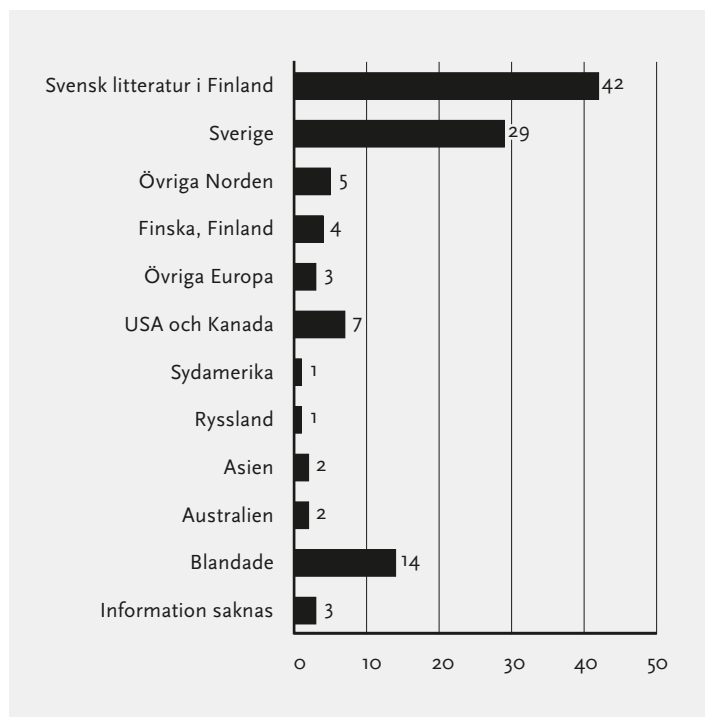
Totalt 113 avhandlingar har skrivits i de undersökta studieinriktningarna 2010–2022, 55 vid Helsingfors universitet och 58 vid Åbo Akademi. I diagrammet nedan visualiseras den språkliga och kulturella fördelningen av de författare som valts som studieobjekt. Jag har låtit materialet vara styrande för kategoriseringen i diagrammet; kategorierna ska alltså inte betraktas som jämförbara med varandra. Att exempelvis litteratur från asiatiska länder sammanförts beror på att arbeten om asiatiska författare är så få i materialet.

8 Se ”Nordisk litteratur”, Helsingfors universitet, <https://www.helsinki.fi/sv/humanistiska-fakulteten/forskning/vetenskapsomraden/finsk-ugriska-och-nordiska-sprak-och-kulturer/nordisk-litteratur>.

9 Se ”Huvudämnet Litteraturvetenskap”, Åbo Akademi, <https://www.abo.fi/amnen/litteraturvetenskap/>.

10 Se ”Litteraturvetenskap – forskning”, Åbo Akademi, <https://www.abo.fi/litteraturvetenskap-forskning-och-forskare/>.

Fördelningen mellan olika länder och kulturer är ändå inte helt entydig bland annat för att författare med en mångkulturell bakgrund och flerspråkig produktion ingår och en del mera litteratursociologiska arbeten är svårare att placera entydigt i en viss kultur, men diagrammet ger en bild av fördelningen i stora drag.

Antal avhandlingar om litteratur från olika länder, språkområden, kulturer

Litteratur (och i vissa fall det litterära fältet) på svenska i Finland är i fokus i 42 av de 113 arbetena. Som Kristina Malmio (2020, 29) har konstaterat är också den svenska litteraturen i Finland en svårinringad kategori, inte minst då begrepp som *nation*, *litteratur*, *identitet* och *gräns* i hög grad problematiseras idag, men jag inkluderar författare som i litteraturhistoriska verk, presentationer av författare i förlagsinformation, Wikipedia-artiklar och liknande källor betecknas tillhöra den svenska litteraturen i Finland. Utöver de arbeten som fokuserar svenska författare i Finland finns ytterligare åtta arbeten (ingår i

kategorin Blandade) där svenska författare i Finland behandlas vid sidan om författare från andra länder eller på andra språk.

Delvis kan fokuset på kunskap om svensk litteratur i Finland i arbetena vid båda universiteten, ses mot bakgrund av de ovan beskrivna nationella trenderna i tidigare forskning. Den stora nationella ikonon på svenska i Finland, nationalskalden Johan Ludvig Runeberg, står dock inte i fokus för en enda avhandling i mitt material, och litteratur på finska får liten plats i arbetena. Ämnesvalen kan ses i relation till minoritetspositionen för det svenska i Finland, snarare än till en enhetlig nationell forskningskultur. Alla skribenter av lärdomsprov vid finländska eller finlandssvenska litteraturutbildningar har ändå inte en finländsk eller finlandssvensk språklig eller kulturell bakgrund (jfr Parente-Čapková 2022).

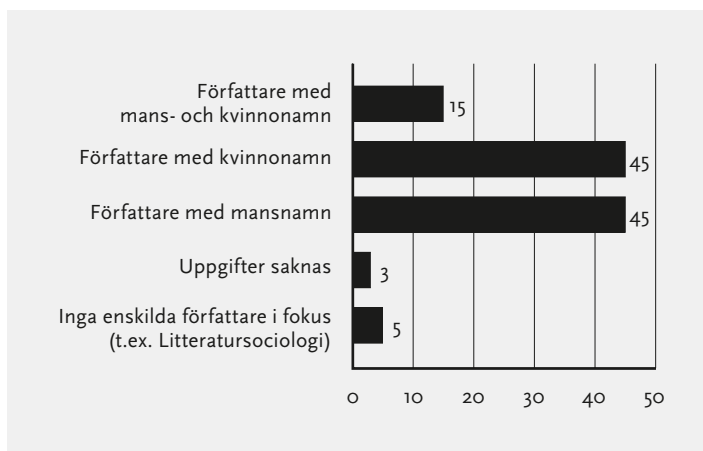
Litteratur från Sverige, som geografiskt och språkligt ligger nära den finlandssvenska folkgruppen, behandlas i hela 29 arbeten. I ett av dessa arbeten är det en litterär debatt och inte enskilda författare som står i fokus, i ett par andra är utgångspunkten mera mångkulturell med bland annat samiska, sverigefinska och tornedalska författare bland studieobjekten.

Därtill finns arbeten där svensk litteratur från Sverige och Finland behandlas parallellt, samt sådana där litteratur från Sverige behandlas parallellt med litteratur från andra länder eller på andra språk. Litteratur på övriga skandinaviska språk (norska, danska, isländska) behandlas däremot i liten skala såväl vid Åbo Akademi som Helsingfors universitet, trots fokuset på litteratur på skandinaviska språk i utbildningen vid Helsingfors universitet. Färöisk litteratur förekommer inte i materialet. Det kan nämnas att en del arbeten om övrig skandinavisk litteratur förekommer vid studieinriktningen nordiska språk vid Helsingfors universitet, men dessa faller utanför min studie då det handlar om arbeten vid en annan studieinriktning och med ett språkvetenskapligt perspektiv. En delförklaring till avsaknaden av arbeten om litteratur på andra skandinaviska språk än svenska vid Helsingfors universitet kan vara den undersökta studieinriktningens tradition, då inriktningen fram till sent 1990-tal hette "Svensk litteratur" och hade ett uttalat fokus på litteratur på svenska. Icke-nordisk litteratur förekommer i min studie, på grund av studieinriktningarnas olika fokusområden, endast i arbeten vid Åbo Akademi, men även där i liten skala.

Kunskap om kvinnliga författare legitimeras

Processen där kunskap om kvinnliga författare legitimerats i akademien kan ses som exempel på den av Foucault beskrivna maktfördelningen mellan kunskaper och genealogierna som synliggör denna (Biström 2023, 104–105; Foucault 2003, 6–11). Genusvetenskapens ämneshistoria, till exempel i en svensk kontext, har lyft fram exempelvis hur kunskap om kvinnliga författare hölls utanför universitetens salar och finansiering, men levde i rum utanför det akademiska, att kvinnliga författare saknades på kurslistorna, men också hur feministisk litteraturvetenskap småningom blivit en rent av önskvärd del av akademiska litteraturstudier (Se till exempel Holm 2013, 17–19, 22–25; Nordenstam 2013, 42–47; Bohlin 2013, 89–91, 93–95; Larsson 2013, 31–39). I det sammanhanget har Lisbeth Larsson (2013, 34) även påmint om att den historiska utvecklingen inte enbart är en berättelse om framsteg utan också innehåller repetition och förlust.

Könskategori är ändå ett område där man kan se en tydlig förändring i mitt material. I diagrammet nedan ser man fördelningen bland arbetena utifrån könskategori, baserat på författarnas namn (mansnamn/kvinnonamn).

Antal avhandlingar enligt den behandlade författarens könskategori

Det finns exakt lika många (45) arbeten som fokuserar en eller flera författare med kvinnonamn som det finns arbeten med en eller flera författare med mansnamn i fokus. Bland arbetena om författare med mansnamn finns emellertid ett arbete där uppgiften om en av de behandlade författarnas namn är osäker. Fördelningen beträffande könskategori är liknande vid studieinriktningarna vid båda universiteten.

I 15 arbeten behandlas författare med både mans- och kvinnonamn parallellt. Därtill finns några arbeten där ingen enskild författare står i fokus. Det finns avhandlingar som behandlar queerperspektiv och icke-binära karaktärer, och säkert också författare i materialet som inte identifierar sig som män eller som kvinnor. Eftersom det inte är möjligt att samla in information om alla (nu levande eller döda) författares könsidentitet så saknas ändå statistisk information om detta.

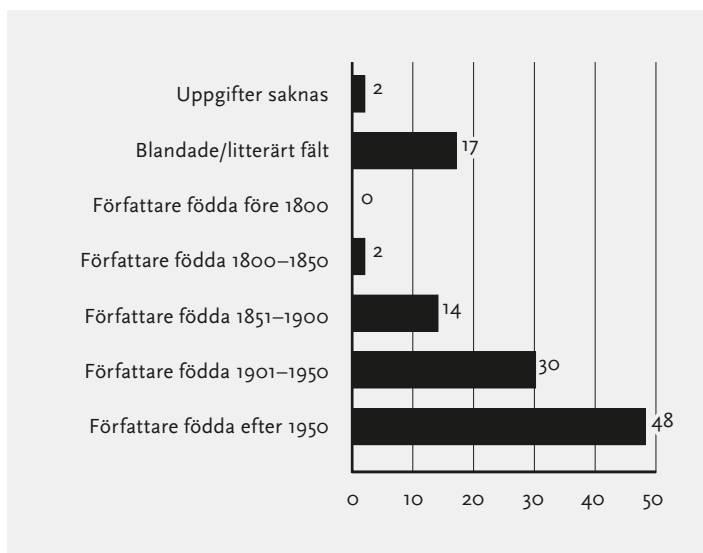
Ser man på antalen traditionella mans- och kvinnonamn bland avhandlingsförfattarna (på motsvarande sätt som med de skönlitterära författarna) har studenter med mansnamn inte fokuserat enbart kvinnliga författare, men däremot behandlat kvinnliga författare parallellt med manliga. De arbeten som fokuserar en författare med kvinnonamn är skrivna av studenter med kvinnonamn, vilket motsvarar den tidigare forskningens observation.

Mitt material visar att litteraturämnet i de undersökta utbildningarna är mera kvinnodominerat (drygt 90 kvinnonamn, cirka 20 mansnamn) exempelvis jämfört med andelen kvinnliga doktorander i Anna Nordenstams (1996, 84–85) statistik från 1990-talet. Ökningen i fråga om kvinnliga författare som studieobjekt kan delvis ses som ett resultat av studieinriktningarnas kvinnodominans. Förändringen är ändå betydande med tanke på att (även) kvinnliga studenter, utifrån en del tidigare studier, traditionellt behandlade manliga författare i högre grad än kvinnliga. I mitt material behandlar studenter med kvinnonamn författare med kvinnonamn i drygt 40 arbeten och författare med mansnamn i kring 30 arbeten. Feministisk forskning och genusperspektiv har varit starkt representerade i forskningen vid de undersökta utbildningarna, så på denna punkt kan man räkna med impulser också från lärar- och handledarhåll.

Litteratur utan historia?

I min andra artikel om lärdomsprov tyder resultaten på att antalet magisterarbeten om äldre litteratur minskat under de senaste decennierna (Biström 2023, 125–133), vilket föreliggande studie stöder. Nyare litteratur refererar i föreliggande artikel ofta till litteratur skriven från det sena 1900-talet framåt. Den sena 1900-talslitteraturen kan visserligen vara äldre ur de skrivande studenternas perspektiv, men i artikeln är utgångspunkten snarare hela den tid då det funnits litteratur i någon form.

I diagrammet ovan ser man att nyare litteratur dominerar bland studieobjekten. De största grupperna av behandlade författare är födda från år 1901 framåt. Också i fråga om tidsfördelningen ligger utbildningarna vid de två universiteten nära varandra. Allra störst är gruppen av författare födda efter 1950. Också gruppen av blandade (arbeten som kombinerar författare från olika åldersgrupper) och med fokus på litterärt fält snarare än enskilda författare, domineras av samtidsämnen och nyare material.

Antal avhandlingar utifrån de behandlade författarnas födelseår

I materialet saknas helt arbeten om författare födda före år 1800. Den äldsta behandlade författaren som hittats i min genomgång är Zacharias Topelius (född 1818) som var verksam under nationallitetsidéns utvecklingstid på 1800-talet. Andra författare födda på 1800-talet som behandlas i enstaka arbeten är exempelvis Selma Lagerlöf, Aleksis Kivi och Edith Södergran. I materialet finns emellertid också några arbeten där äldre litteratur behandlas genom adaptationer eller speglade via ett nytt medium, exempelvis popframföranden av äldre lyrik eller tecknade serier baserade på forntida mytologi.

Torsten Pettersson (2021, 249–252) har beskrivit att skola, medier och förlag numera fokuserar nyare litteratur medan litteraturvetenskapen odlar det historiska perspektivet. Men de yngsta litteraturvetarna tycks idag ha avvikit från denna tradition. Med tanke på den tidigare nitiska och ensidiga forskningskulturen kring äldre litteratur och särskilt Runeberg (se till exempel. Biström 2021, 204, 208–210; Rahikainen 2010, 251–255) kan det visserligen ses som en sund utveckling och ett exempel på en foucaultsk genealogi där kunskap om den nutida litteraturen får ett större värde. Samtidigt inställer sig frågan om historielöshet och en observation att makten förskjutits från den akademiska institutionen till aktörer utanför universitetet. Litteraturämnets kunskapsproduktion tycks i högre grad än tidigare påverkas av samtida medier och marknadsföring genom att mediasynliga författare får stort utrymme bland studierna. Det kan nämnas att också en del feministiska forskare har uttryckt en oro för historielöshet mot bakgrund av att dagens genusvetenskap, i jämförelse med litteraturvetenskap, är en mindre historisk disciplin och ofta utgår från samtidsmaterial (Bohlin 2013, 95; Witt-Brattström 2013, 311–13).

En möjlig delförklaring till fokuset på nyare litteratur kan vara att avhandlingarna under de senaste åren blivit mindre omfångsrika och skrivs under en större tidspress än förut. Studenter kanske undviker de äldre klassikerna, om vilka det finns en riklig forskningstradition som är tidskrävande att orientera sig i, och som kräver kunskap om idag okända kontexter. Det finns förstås också mindre kända författare att upptäcka i den äldre litteraturen, men studenterna kan behöva handledning från lärare för att hitta dessa.

Mot bakgrund av den tidigare forskningens överväldigande fokusering på enstaka stora namn, är det positivt att ingen enskild författare har en helt dominerande ställning i materialet för denna artikel. Spridningen är stor bland studieobjekten. Det finns ändå några namn som förekommer som ämne mer än en gång, vilket framkommer i tabellen nedan.

Tabell 1.	
Författare	Antal avhandlingar
Monika Fagerholm	4
Jonas Hassen Khemiri	4
Sara Stridsberg	3
Märta Tikkanen	3
Marjaneh Bakhtiari	2
Edith Södergran	2
Henry Parland	2
Ulf Stark	2
Lennart Hellsing	2
Shaun Tan	2
Linda Bondestam	2
Karl Ove Knausgård	2
Cia Rinne	2
Hannele Mikaela Taivassalo	2

De författare som behandlats i mer än en avhandling i materialet

Listan är representativ för materialet som helhet genom att svensk litteratur i Finland och i Sverige, samt nyare och samtida material, dominerar. Min tidigare artikel visade att en synliggörande ambition i relation till det bortglömda är ett styrande ideal för forskningen idag (Biström 2023, 132–134), men en sådan verkar inte vara särskilt frekvent i arbetena i föreliggande studie sett till att många mediesynliga författare ingår.

Trots samtidsdominansen representeras den i övrigt rikligt utforskade tidiga finlandssvenska modernismen av Södergran och Henry Parland. Man kan samtidigt notera att andra stora namn i den svenska litteraturen i Finland saknas på topplistan, förutom Topelius, som länge varit ett favoritobjekt i magisteravhandlingar (se Biström 2023, 127–128), även senare storheter som Tove Jansson och Kjell Westö. En del stora namn saknas helt, som redan nämnda

Johan Ludvig Runeberg och likaså Fredrika Runeberg (även känd som nationalskaldens hustru), Runar Schildt som är det största namnet i den så kallade dagdrivargenerationen, modernisterna Hagar Olsson och Gunnar Björling (jämför Biström 2022b, 89–93; Biström 2023).

Många av de författare som är populära i avhandlingar pro gradu har också behandlats inom forskningen i utbildningarna vid de två universiteten. Några av de populäraste författarna skriver barnlitteratur som i egenskap av forskningsområde av tradition befunnit sig i marginalen (se till exempel Lassén-Seger 2023; Biström 2022a, 258–259; 2023, 124).

Den (o)synliga romangenren, genusperspektiv, barnlitteraturforskning

I bilden nedan visualiseras ofta förekommande perspektiv, teorier och genrer i arbetena utifrån de ämnesord jag använt i min sammanställning.

Ordmoln skapat med Voyant Tools som visualiserar ofta förekommande ämnesord i materialet.

Genremässigt visar bilden att romaner förekommer som material ofta – i 65 av de 113 avhandlingarna. I kategorin ingår då många olika subgenrer som ungdomsroman och kriminalroman. Orsaker till att romanen är populär som material kan spåras i romangenrens dominerande ställning idag, och i avhandlingarnas fokus på nyare material. Lyrik förekommer som ämnesord i 10 arbeten, därtill finns enstaka arbeten om rocktexter som kanske också kunde inkluderas i lyrikkategorin. Den minst studerade av de stora genrerna är dramatiken som behandlas bara i ett par arbeten. Noveller ger 3 belägg. Det kan emellertid finnas arbeten där en genre behandlas utan att det syns i den metadata jag beaktat.

I molnet syns ytterligare att självbiografier (5 belägg) är en återkommande genre i arbetena, vilket delvis kan kopplas till en biografisk trend i skönlitteraturen. Om man vill spåra ytterligare exempel på foucaultska genealogier och områden där nya perspektiv förs in så är populära genrer som de nämnda rocktexterna, samt tecknade serier också återkommande. Tecknade serier är dock mindre tydligt i ordmolnet eftersom Voyant uppfattar begreppet tecknade serier som två separata ord. Själva ordet genre ger 5 belägg, vilket tyder på att genreanalys förekommer men inte är väldigt starkt representerat, även om metadata förmodligen inte berättar allt om detta.

Genus (26 belägg) och barnlitteratur (20 belägg) är, utöver romaner, de enskilda ämnesord som förekommer oftast. Ämnesordet genus förekommer dubbelt flera gånger (16) i arbeten som enbart fokuserar författare med kvinnonamn, jämfört med arbeten som enbart fokuserar författare med mansnamn. Genusfrågor verkar alltså fortfarande bli mera synliga i samband med kvinnliga författare.

Barnlitteratur utgör i denna artikel en övergripande term som täcker många olika genrer och medieformer för unga läsare. Den rikliga förekomsten av barnlitterära ämnen är numerärt sett en av de tydligaste trender man ser utifrån min metod, och har en koppling till att utbildningen vid Åbo Akademi har en stark och etablerad barn- och ungdomslitteraturforskning; nästan 30% (16) av avhandlingarna behandlar barnlitteratur. Därtill hittas 4 arbeten om barnlitteratur från Helsingfors universitet. Specifika, och som undersökningsobjekt populära ämnen i molnet som hänvisar till barnlitteratur är bilderböcker (10 belägg), ungdomsromaner

(6 belägg) och fantasy (5 belägg) – beträffande det sist nämnda förekommer emellertid också fantasy för vuxna bland ämnena. En sak man kan notera är att barnlitterära ämnen är mindre vanliga i arbeten som handlar om den svenska litteraturen i Finland, trots dess barnlitterära storheter som Topelius, Tove Jansson och livskraftig barnboksutgivning idag. Sverigesvensk litteratur dominerar i de arbeten som har ett barnlitterärt ämne.

Bland teoretiska perspektiv och delområden inom litteraturforskning utmärker sig också narratologi, som här används i en bred bemärkelse och innefattar olika perspektiv på berättande/berättelser, och etnicitet (båda med 11 belägg), ekokritik (9 belägg), ibland i par med natur (7 belägg) eller ekofeminism (4 belägg). Användningen av aktuella teoretiska begrepp berättar ändå inte i vilken mån och hur de teoretiska perspektiven tillämpas, en problematik som Michael Gustavsson (2005, 453–455) tar upp i sin studie av litteraturteorins expansion i svenska doktorsavhandlingar. Som Gustavsson (2005, 453, 590) påpekar kan influenser av ny teori och terminologi samt rentav teoretisk jargong i sig också berätta om teoriens genomslag. Rent teoretiska avhandlingar verkar inte förekomma i mitt material, utifrån den metadata jag analyserat.

Litteraturhistoriska perspektiv verkar mera sällan stå i fokus, åtminstone på ett väldigt explicit sätt, vilket förmodligen har att göra med att de flesta jobbar med nyare material. Modernism (6 belägg) är ändå en beteckning för en stilperiod som förekommer. Jämför man de två studieinriktningarna med varandra är den tydligaste skillnaden att Helsingfors universitet verkar ha en större spridning i fråga om olika perspektiv, medan Åbo Akademiens profilområden, särskilt barnlitteratur, syns tydligare. Genusperspektiv är ändå frekventa vid båda utbildningarna.

Studerar man ordfrekvenser i titlarna för avhandlingarna ser man att ord som roman/romaner (11/4 belägg) är vanliga, men de nämns ändå inte alls i alla titlar för arbeten som de facto behandlar romaner. Detta kan antyda att romanen blivit osynlig i sin egenskap av genre; en norm snarare än en genre bland flera. Genrer som av tradition befunnit sig i marginalen av litteraturforskningen, som rocktexter eller tecknade serier, benämns ofta explicit i avhandlingstitlar. Ordet analys (11 belägg) förekommer i en del titlar. Detta återspeglar att avhandlingarna, i enlighet med

tidigare ämneshistorisk forskning, ofta bygger på textanalys av litterära verk (Andersson 2008, 131–166). Genom att se närmare på titlarna har jag därtill kommit till att (grovt sett) ungefär 90 av de 113 arbetena verkar bygga på analys av texter. Metodiskt förefaller den finlandssvenska litteraturvetenskapen alltså vara en enhetlig disciplin.

Såväl i fråga om ämnesorden, som utifrån andra i artikeln behandlade perspektiv, motsvarar resultaten på många sätt studieinriktningarnas beskrivningar av sig själva. Perspektiv som beskrivs som centrala i inriktningarna, men syns mindre i arbetena är däremot äldre litteratur, för nordisk litteraturs del också litteratur på andra skandinaviska språk än svenska. Också dramatiken är mindre synlig i materialet, trots att dramatikforskning har haft en tradition framför allt vid Åbo Akademi. Det finns emellertid också perspektiv som syns i arbetena utan att vara betonade i de respektive studieinriktningarnas beskrivningar, exempelvis den svenska litteraturen i Finland som inte betonas i Åbo Akademis beskrivning, och genusperspektiv som (med undantag för que-
erforskning) inte betonas i Helsingfors universitets beskrivning.

Avslutning

I studien ser man spår av både tradition och förändringar. En del av de förändringar man kan se i mitt material noteras också i tidigare forskning. Men i fråga om det starka fokuset på nyare litteratur och den jämna fördelningen mellan manliga och kvinnliga författare som ämne verkar utvecklingen ha skett relativt snabbt, vilket delvis motsäger den tidigare forskningens beskrivningar av långsam förändring. Att det finns glapp mellan hur studieinriktningarna profilerar sig och vilka ämnen som väljs av skribenterna i magisteravhandlingar kan också vara ett tecken på nya utvecklingslinjer.

Den finlandssvenska litteraturutbildningen lever inte i ett vacuum och de trender som spårats i denna artikel speglar också litteraturremnets utveckling i bredare perspektiv. Fortsatt jämförande forskning i ett annat eller bredare material skulle ändå krävas för att ge närmare perspektiv på vilka trender och utvecklingslinjer som är mer generella inom litteraturvetenskap. Det är en kvalificerad

gissning att den svenska litteraturen i Finland inte får lika stort utrymme bredare nationellt eller internationellt jämfört med de två studieinriktningar som studerats här. Ökat fokus på nyare litteratur och jämnare fördelning beträffande köns kategorier kunde däremot ge underlag för hypoteser om en bredare utveckling. I dessa avseenden kan också arbetenas akademiska nivå (magister/doktor) ha betydelse. Det kan nämnas att modernism och mellankrigstid får mera utrymme än nyare litteratur i doktorsavhandlingar vid de utbildningar som studerats i denna artikel, och att kvinnliga författare rentav får mera plats än manliga i de doktorsavhandlingar som fokuserar ett enskilt författarskap (Biström 2023, 133). Magisterarbetenas betydelse ska alltså inte överskattas; att äldre litteratur förlorar mark som ämne i dem är inte liktydigt med att författare som Runeberg eller Topelius stryks från kurslistorna eller undervisningen. Men det kan innebära att fördjupade historiska perspektiv i mindre grad sipprar ut i samhället via lärare och andra kulturarbetare som avlagt en magister i litteratur (Biström 2023, 133).

Som Gustavsson (2005, 455) lyft fram i samband med doktorsavhandlingar och teorins expansion, kan man fråga sig om skribenten själv eller handledare och lärare är drivande i förändringsprocesserna, liksom om internationella influenser syns direkt eller konsolideras inom nationell litteraturvetenskap. I praktiken drivs förändringar samtidigt av flera aktörer som interagerar med varandra på olika sätt. Att lärare inspirerar ämnesvalen syns exempelvis genom att en del av studieinriktningarnas aktuella forskningsintressen representeras i mitt material. Det handlar inte enbart om de tydligaste trenderna i fråga om genusperspektiv och barnlitteratur, utan också exempelvis Monika Fagerholm-forskning (vid båda universiteten) och ekokritik (särskilt vid Åbo Akademi). Det är också naturligt med tanke på att undervisningen på universitet idealt sett är forskningsbaserad. Maktutövning handlar långt ifrån alltid om förtryck eller tvång, vilket dessa impulser från lärare och handledare kan ses som exempel på. Läraren kan på olika sätt signalera vilka ämnen och perspektiv som uppskattas, och kan även utöva en form av makt genom att inspirera och uppmuntra.

En intressant fråga för reflexion är vilka foucaultska genealogier – och vilka nya perspektiv som kommer att etableras, eller försvinna. Näranalys av lärdomsprov kunde ge ytterligare perspektiv på

sådana utvecklingslinjer: Stämmer det att man reflekterar mindre över romanen som genre jämfört med mera marginella genrer? Hur tillämpas populära teorier i praktiken? En utveckling som denna artikel visat är att makten över kunskapsproduktionen delvis tycks ha flyttats till instanser utanför det akademiska, genom att kunskapen i högre grad påverkas av medier och marknadsföring.

Ordet lärdomsprov vittnar om en traditionell syn på en färdigt förpackad kunskap som ska prövas, men i praktiken skapar skribenterna kunskap på flera nivåer. I min tidigare artikel har jag kommenterat hur maktkampen mellan olika former av kunskap, i foucaultskt perspektiv, också kan yttra sig genom strategiska ämnesval, i kampen om positionering inom det akademiska (Biström 2023, 100, 132; se även Malm 2005, 395). Ett intressant perspektiv på maktfördelningen ges även i Arnold I. Davidsons (2003, xv–xvii) förord till Foucaults öppna föreläsningar vid College de France där föreläsningarna beskrivs som en avvikelse från den traditionella modell där en lärarauktoritet överför kunskap till den ovetande publiken och sedan prövar deras kunskap. Davidson citerar Foucault som tvärtom beskrev föreläsningarna som en prövning av läraren och dennas idéer – som legitimeras av publiken som kan välja att dyka upp eller inte. Men Davidson beskriver slutligen Foucaults föreläsningar som en plats där kunskapsprövning gav vika för intellektuell entusiasm.

I viss mån positionering, men också entusiasm är avgörande också när dagens studenter väljer avhandlingsämne. Förhandlingarna om makt mellan olika kunskapsformer sker på flera nivåer, till exempel då studenter på kurser introduceras till olika författarskap, genrer och teorier. Vilka forskningsämnena som plockas upp av den unga generationen har betydelse för vilka områden som etableras och utvecklas. Impulsen kan komma från en inspirerande lärare eller kurslitteratur, men i sista hand gör studenten valet, och formar kunskapen i sitt skrivande. Den nya studentgenerationen har därmed en särskild maktposition i fråga om att styra framtida utveckling.

Förteckning över avhandlingar pro gradu

Avhandlingar pro gradu i nordisk litteratur vid Helsingfors universitet 2010–2022		
Arbeten vars rubrik saknats i informationskällorna har inte inkluderats i listan		
Kärlekens gestalt: en jämförande analys av kärlekarna i Per Wästbergs Luftburen-trilogi och Gun-Britt Sundströms <i>Maken</i>	Björkman, Elin	2010
Äktast möjliga?: Jonas Hassen Khemiris <i>Ett öga rött</i> och föreställningar om autenticitet	Boije, Ronja	2010
Kulturexportstrategin och dess inverkan på den finländska dramaexporten under slutet av 2000-talet	Garoff, Lasse	2010
Antroposofi och religion i Edith Södergrans sista dikter	Lietsala, Leena	2010
På vilket sätt är teman betydelsefulla för läsare?: En läsarundersökning med fokus på tematiken och dess funktioner för läsare i Robert Åsbackas <i>Orgelbyggaren</i>	Riska, Hanna	2010
Apokalyps nu?: En tematisk analys av Paul von Martens roman <i>Döden kom till rätta</i>	Sandell, Magdalena	2010
När allvaret inte räcker till: ironin som samhällskritiskt medel i Jonas Gardells <i>En komikers uppväxt</i> ur ett läsarorienterat och litteraturpedagogiskt perspektiv	Ahtokari, Frida	2011
Zorros märke: manligt identitetsbygge i Per Petterssons roman <i>Jeg forbanner tidens elv</i>	Hämäläinen, Inger	2011
En ung kvinnans utveckling: genrediskussion kring Stella Kleve – Mathilda Mallings romaner <i>Alice Brandt</i> och <i>Malin Skytte</i>	Liljelund, Linda	2011
Vad händer med skönlitteratur som bearbetas till lättläst och hur upplever unga läsare skillnaderna?: En fallstudie utgående ifrån Håkan Nessers bok <i>Kim Novak badade aldrig i Genesarets sjö</i>	Rautoma, Annika	2011
Livets text och textens liv: självbiografiskhet och performativitet hos Jonas Hassen Khemiri, Daniel Sjölin och Karl Ove Knausgård	Yliruusi, Sandra	2011
<i>En hjälte för vår tid</i> som historiografisk metafiktion: förhållandet till historia i Thomas Wulffs roman	Assmuth, Lari	2012
Manifestdebatten och det svenska litterära fältet år 2009: vad, vem, varför?	Mäkelä, Sonja	2012

Tiga, tala väl eller väcka anstöt?: Retorik och kvinnoroller i Liv Strömquists feministiska serier	Nickström, Anne	2012
Björnen som hoppar från bok till bok: en analys av intertextualitet i serietidningen <i>Bamse</i>	Pått, Frida	2012
"Så vitt författaren kunde erinra sig...": Tråkigheten som tema i Henry Parlands roman <i>Sönder</i>	Teir, Philip	2012
En genres förvandlingar: om genrebeteckningen essä och den svenskspråkiga essäistiken i Finland 1900–1920	Aaltonen, Patrik	2013
Kära dagbok...: en analys av interpersonella relationer i den traditionella dagboken och dagboksbloggen	Fagerström, Johanna-Maria	2013
Hemma i stora världen: landskapets betydelse och ekologisk syn i Ulla-Lena Lundbergs <i>Tre afrikanska berättelser</i> , <i>Sand</i> och <i>Regn</i>	Koli, Jemima	2013
En berättelse berättad ur skuggorna: resan, berättandet och genren i Hannele Mikaela Taivassalos <i>Fem knivar hade Andrej Krapl</i>	Lill-Smeds, Maria	2013
Till Finland, med kärlek: Invandrarskap i Zinaida Lindéns och Roman Schatz verk	Weber, Jenni	2013
Bloggaren, Läsaren, Sanningen – Att skriva sitt liv på nätet	Welander, Fredrik	2013
Etnicitet klass och kön i sverigefinsk litteratur: En intersektionellt filtrerad studie av Susanna Alakoskis <i>Svinalängorna</i> , Antti Jalavas <i>Asfaltblomman</i> och Eija Hetekivi Olssons <i>Ingenbarnsland</i>	Blauberg, Rolf	2014
Fiktiva ledare: två ledargestalter hos Hjalmar Bergman och Eeva Joenpelto	Elfving, Robin	2014
Ondskans barn: En karaktärsanalys med fokus på ondska i John Ajvide Lindqvists roman <i>Låt den rätte komma in</i>	Heikkinen, Lotta Johanna	2014
Jansons Helsingfors	Wójcik-Jonasson, Frode	2014
"Og tråden, det var skam": En studie i skam som tema i Karl Ove Knausgårds romanserie "Min kamp"	Aalto, Antonia	2015
Representationer av kön som skevar: dekadens- och genombrottstendenser i Gerda von Mickwitz sekelskiftesprosa	Bonsdorff, Anna von	2015
Kronotopen i den svenska invandrarromanen: en analys av genren inifrån	Claes, Pieter	2015

På Stockholms mörka gator: kriminallitteraturens konventioner i Jens Lapidus Stockholm Noir-trilogi	Herlin, Catharina	2015
Vi la oss som sjuåringar och vaknade upp som hundraåringar: generationskoncept och framställningen av de intergenerationella relationerna i Marjaneh Bakhtiaris <i>Godnattsagor för barn som dricker</i>	Kurtén, Hanna	2015
I varje pärlas kärna finns en orenhet: om historikern som profet och tråldomens ofrånkomlighet i Fredrik Långs roman <i>Mitt liv som Pythagoras</i>	Köhler, Sebastian	2015
Minnet av en gammal, död författare: Historiebruk, narrativa tekniker och associativa ordfält i litteraturhistoriska texter om Elmer Diktonius, av Thomas Warburton och Jörn Donner	Lind, Ida-Lotta	2015
Talande tjuvar och gråtande gossar: konvention och normbrytning i Oscar Parlands barndomstrilogi	Nyström, Janne	2015
"Inåt märks jag jättemycket": Berättarperspektiv, karaktärsskildring och stämningsskapande i romanen och filmen <i>Tusen gånger starkare</i>	Söderlund, Ida	2015
När humaniora och datavetenskap kolliderar: en utvärdering av den digitala utgåvan <i>Zacharias Topelius Skrifter</i>	Virtanen, Mirva	2015
Varumärkesbyggande för en Finlandiapristagare: en medial studie av författaren Sofi Oksanen mellan 2003 och 2013	Wiræus, Julia	2015
"Man kan vara två": En studie av den finlandssvenska bilderbokens "första homopar" Allan och Udo	Näse, Frida	2016
Också en kärlekssaga: En granskning av äktenskapskildringarna i <i>Två</i> och <i>Emma & Uno</i> som en del av Märta Tikkanens självbiografiska projekt	Ray, Sissel	2016
Klassiska, modernistiska och postmoderna drag i Kjell Westös historiska roman <i>Hägring 38</i>	Forss, Henri	2017
"Människa du är en snäcka i rymden": En tematisk analys av Kerstin Söderholms lyrik	Korpisola, Sissel	2017
"Det är på tiden att nån säger det som här säjs – på det här sättet!": Receptionsundersökning av Märta Tikkanens <i>Århundradets kärlekssaga</i> i Norden 1978–1981	Eriksson, Sofia	2018
Fågelhet och kvinnobild: Mönstervarseblivning, ekofeminism och onaturligt narrativ i Johanna Boholms <i>Jag är Ellen</i>	Forsén, Madeleine	2018

"Ögon blå som sidenblusen, blicken genomträngande och vaken. Kontroversiell och ifrågasatt.": Porträtteringen av Märta Tikkanen i svenskspråkiga dagstidningar och tidskrifter	Hinkkanen, Leena	2018
"Jag är rädd att jag har jord i min mun": En ekofeministisk läsning av Sara Stridsberg <i>Darling River</i>	Johansson, Kaneli	2018
"Snyggt stulna" versader: Autenticitet och intertextualitet i Håkan Hellsröms rocktexter under åren 2000–2005	Kamaja, Aino	2018
Lyrisk i en digital mediekultur: Digitalisering och remediering i Cia Rinnes författarskap	Forss, Hilda	2019
"Ni där uppe, vi här nere" – Kvinnskribentgruppen i Österbotten och dess positionering på det finlandssvenska litterära fältet	Huldén, Emma	2019
Spåra förtvivlan: En etisk läsning av Matilda Södergrans <i>Maror</i> (ett sätt åt dig)	Öhman, Vilhelmina	2019
"Det ekar över Trakten": Ljudlandskap i Monika Fagerholms <i>Den amerikanska flickan</i>	Grönqvist, Kristina	2020
"Syö tilli pojat!": Konstruktioner av "finskhed" i Lars Keplers romanserie om kriminalkommissarie Joona Linna, 2009–2018	Hakala, Matilda	2020
"Hon stod till hans och vetenskapens förfogande som en ordflåta att dechifrera.": Jaguppfattning och språkproblematik i Karin Boyes roman <i>Kris</i>	Lindqvist, Johanna	2020
"Allt i världen hör ihop": Rytmska nivåer i barnlyrik av Hellsing och Stark & Bondestam	Westerlund, Lotta	2021

Avhandlingar pro gradu i litteraturvetenskap vid Åbo Akademi 2010–2022		
"Jag tror du bryr dig mera om saker än om människor": tingens roll i <i>Ansa och samvetet</i> av Solveig von Schoultz	Kallio, Maria	2010
"Vi var ett gäng bråkstakar som ville reta upp opinionerna: tidskriften 1945–1948 på det kulturella fältet i efterkrigstidens Finland	Lövdahl, Anita	2010
Kluvet hår: flickans subjektpositioner i Lene Kaaberbøls Skammer-serie	Norrgård, Gabriella	2010
Vildmark och rosengårdar: Selma Lagerlöfs <i>Gösta Berlings saga</i> i ett ekokritiskt perspektiv	Nylund, Lisa	2010

Hjalmar Söderbergs <i>Gertrud</i> i svensk kritik 1906–1907	Stenius, Astrid	2010
Den medskapande kontra den följsamma illustratören: en komparativ studie av Stig Lindbergs och Poul Ströyers illustrationer av Lennart Hellsings texter	Tirkkonen, Jolanda	2010
Skeva syskon: styvsyskon och heteronormativitet i svensk ungdomsroman under 00-talet	Åkerholm, Katrina	2010
"If she gets dirty she'll die": miljö och människor i Arundhati Roys <i>The God of small things</i> (1997) ur ett ekokritiskt perspektiv	Ahlbäck, Kristin	2011
Rövarflickan ryter till: maktförhållandet mellan barn och vuxna i Astrid Lindgrens <i>Ronja Rövardotter</i>	Enroth, Minna	2011
Cottonfields blev Kåtongfjelds: förhållandet mellan cover och original i Lasse Erikssons och Anders Teirs dialektmusik	Lillsjö, Henrica	2011
Synliga och osynliga identiteter: maskuliniteter och performativ identitetsframställning i Paul Austers <i>Invisible</i>	Othman, Nina	2011
"Detta är hela historien det som släkte efter släkte går igen": modernismen som kronotop och dialog i tre prosaberättelser av Joel Pettersson	Renman, Maria	2011
"[T]he company of white women": Clea and Justine as examples of white femininity in Lawrence Durrell's <i>The Alexandria Quartet</i>	Hurford, Darcy	2012
När ogräset väsnas: Cia Rinnes poesi som ljud, text och teoretiskt landskap	Lutz, Hannah	2012
Avvikande flickskap: flickskildringen i Joyce Carol Oates <i>Big mouth, ugly girl</i>	Lübchow, Anna	2012
"I can't believe she'd fall for a fucking rice king": en intersektionell läsning av Adrian Tomines seriebok <i>Shortcomings</i>	Moliis-Mellberg, Martina	2012
"You have a most peculiar way of talking sometimes": den satiriska samhällsbeskrivningen i Aldous Huxleys dystopi <i>Brave new world</i> (1932)	Andersin, Jessica	2013
Himmelsglimtar och inspirationsögonblick: epifanier i L. M. Montgomerys Emilytrilogi	Granlund, Johanna	2013
Från gräsidig ensamhet till gemenskapens blomsterparadis: den fysiska, grafiska och inre resan i Tove Janssons bilderböcker	Korsbäck, Eva	2013

Den splittrade familjen: en analys av maktfördelningen i Tormod Haugens <i>Slottet det hvite</i>	Malmén, Markus	2013
Kvinnlighet och modernitet i Anna Bondestams novellsamlingar <i>Bergtagen</i> och <i>Enskilt område</i>	Nylund, Jennie	2013
Att leva i ett mellanrum: kulturell identitet i <i>Populärmusik från Vittula</i> , <i>Ett öga rött</i> och <i>Sms från Soppero</i>	Rantala, Katja	2013
Fotografiet bleknar, hon försvinner: materia, begär och Gilles Deleuzes litteraturfilosofi i Henry Parlands <i>Sönder</i>	Wikström, Jenny	2013
Transtextuella hjältar: framställningen av Tor och Loke i västerländska tecknade serier	Bergström, Bettina	2014
Verklighetens tyglar i fasta satänghandskar: magisk realism och simulacra i Gabriel García Márquez <i>Patriarkens höst</i>	Lunnevuori, Laura	2014
Propaganda i Nazitysklands barnlitteratur: ideologi och struktur i Ernst Hiemers författarskap	Munter, Jonas	2014
Att forma en kolonisationsör: en postkolonial analys av Eirik Hornborgs novell "Den vite mannens börda"	Nyberg, Linda	2014
Med privatlivet som insats: den självbiografiska texten i samtida finlandssvenska temaantologier	Sonck, Mikaela	2014
Störningar av ljus och ljud: posthumanistisk agens och etik i Bret Easton Ellis <i>Less than zero</i> och <i>Imperial bedrooms</i>	Grönqvist, Adrian	2015
Stadens kallelse: <i>Atómstöðin</i> av Halldór Laxness – en modernistisk storstadsroman på Island	Scholz, Jörgen	2015
Implicit litterär kanon i finlandssvenska gymnasier: en kartläggning av textanvändning i undervisning i modersmål och litteratur	West, Jessica	2015
Flickskap bortom normativa livslinjer: queera frizoner i två svenska ungdomsromaner från 2011	Öberg, Janina	2015
Det normbrytande bokpaketet: mottagandet av genusmedvetna bilderböcker hos daghemsbarn och personal	Andberg, Ida	2016
"Gud, vilken underbar värld vi förstörde ...": en ekokritisk analys av Dmitrij Gluchovskijs postapokalyptiska romaner <i>Metro 2033</i> och <i>Metro 2034</i>	Laukka, Samuli	2016
"Vad spelar det för roll vem som berättar?": en narratologisk studie av berättaren i Sara Stridsbergs <i>Drömfakulteten</i>	Laukkanen, Satu	2016

Sagan förflyttad till nutiden: en komparativ karaktärsanalys av adaptationen av <i>Once upon a time tale: reawakened</i>	Peltoniemi, Jessica	2016
Skingrande kroppslighet: i Malin Kiveläs <i>Du eller aldrig</i> och Sanna Tahvanainens <i>Bär den som en krona</i>	Perera, Ylva	2016
Saknad efter en tid som flytt: modernitetens inverkan på karaktärerna i Haruki Murakamis romaner <i>Norwegian wood</i> och <i>Den färglöse herr Tazaki</i>	Brink, Sophia	2017
Magiskt skimmer och grå verklighet: idyllskapande och idyllbrytande i två romaner av Sven-Olof Högnäs	Ekfors, Kristoffer	2017
Att röra sig i det kusliga: gotisk rumslighet i Shirley Jacksons <i>We have always lived in the castle</i>	Wickholm, Frida	2017
Rörelser i ljudtexten: en intermedial studie av Monika Fagerholms novell "Arielles första kärlek"	Ylöstalo, Hanna	2017
Nyheter, fast på ett annorlunda sätt: Den implicita barnpubliken i nyhetsprogrammen <i>Lilla Aktuellt</i> och <i>Lasten uutiset</i>	Pollesello, Sara	2018
Ättondeklassares visuella läskunnighet: En analys av elevers tolkningsarbete av Shaun Tans grafiska roman <i>Ankomsten</i>	Andersson, Hanna-Madeleine	2019
Glidningar i bilderboken: Litteraturredidaktiska angreppssätt i lärarstudenters sekvensplaner kring temat flykt utgående från <i>Systemen från havet</i> .	Nygård, Louise	2019
Att rapportera om en kärnkraftsolycka: Berättarröster och toxisk diskurs hos Aleksijevitj, Lindberg och Lundström	Nyqvist, Pontus	2019
Rumslighet i finlandssvensk kriminallitteratur: Småstadsskildringen i Eva Frantz <i>Blå villan</i> och Monika Fagerholms <i>Lola uppochnar</i>	Sandbacka, Ronja	2019
Jag längtar också till en fridens boning: Karaktärsutveckling i Aleksis Kivis roman <i>Seitsemän veljestä</i>	Willberg, Annika	2019
Ekande tomhet och skärande rundgång: Sjukdomens tid och rum i Ann Heberleins <i>Jag vill inte dö, jag vill bara inte leva</i> och Kristian Lundbergs <i>Dagar bland skuggor, träd och vatten</i>	Ekstam, Sofia	2020
"Den här morgonen är världen stoft och aska, men den är inte tömd på hopp." Vatten, rumslighet och utopisk potential i två ekodystopier	Pettersson, Rebecca	2020
"wonderful things are passing you by": Gestaltning av ångest och depression i Shaun Tans <i>The Red Tree</i>	Rudnäs, Ester	2020

"Hon går dit hon inte får gå och gör det som är omöjligt": En ekofeministisk studie av förklädning och utveckling i Maria Turtshchinoffs <i>Anaché: Myter från akkade</i>	Åberg, Malin	2020
"Vackra flickor behöver inte betala": Kläder, performativitet och mellanförskap i Johanna Holmströms <i>Asfaltsänglar</i>	Demir, Nina	2021
Toner av förändring: Rickard Eklunds dialektsånger som samhällskommentar på albumet 1. (ätt)	Eklund, Miranda	2021
"En vacker dag har vi vänt så många blad att ingenting av det här har hänt": Om våldtäktsnarrativ i Monika Fagerholms <i>Vem dödade bambi?</i>	Geust, Miranda	2021
"It's about machines like me and people like you and our future together": Relationen mellan människa och robot i Ian McEwans <i>Machines Like Me</i> (2019)	Gröning, Jessica	2021
Stora frågor för små medborgare: politik och didaktik i Annika Elmqvists <i>Sprätten satt på toaletten</i> (1970) och Sami Saides och Sven Nordqvists <i>Åta gräs</i> (2019)	Orre, Isabelle	2022
Den senmoderna flanösen: Nomadisk rörlighet i Sara Stridsbergs <i>Darling River</i> (2010) och Hannele Mikaela Taivassalos <i>In transit</i> (2016)	Kronqvist, Johanna	2022
Edith Södergrans poesi lever vidare: En intermedial analys av Clara Dackenberg och Kristina Sigunsdotters <i>Landet som icke är</i> och Molly Sandéns "Jag e (vierge moderne)"	Kotkamaa, Victoria	2022

- Andersson, Hanne-Lore (2008): *Doxa & debatt. Litteraturvetenskap runt sekelskiftet 2000*. Göteborg/Stockholm: Makadam.
- Biström, Anna (2021): "Forskarnas favoriter och det stora outforskade. En grovgenomgång av finländska skönlitterära författare på svenska 1830–1930 och deras synlighet i databasreferenser och sekundärlitteratur", *Sammlaren. Tidskrift för forskning om svensk och annan nordisk litteratur* 142, s. 188–239. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-469532>.
- Biström, Anna (2022a): "Databasernas synliga, osynliga och synliggjorda. Genusperspektiv på Finlands svenskspråkiga litteratur 1830–1930", *Tanke/världar. Studier i nordisk litteratur* tillägnade Kristina Malmio (Nordica Helsingiensia 61), red. Hilda Forss, Hanna Lahdenperä & Julia Tidigs. Helsingfors: Finskugriska och nordiska avdelningen vid Helsingfors universitet, s. 242–262. <https://doi.org/10.31885/978951515069>.
- Biström, Anna (2022b): Den närläsande litteraturvetenskapens möten med siffror och maskiner – och ett forskningsexempel utifrån finländsk litteratur på svenska mellan 1830 och 1930", *Finsk Tidskrift* (3–4), s. 85–95. http://www.finsktidskrift.fi/wp-content/uploads/2022/06/FT_3-4_2022_webb_highres.pdf [hämtat 15.1.2025].
- Biström, Anna (2023): "Kunskapsskapande och ämnesval. Lärodomsprov om äldre författare på svenska i Finland", *Sammlaren. Tidskrift för forskning om svensk och annan nordisk litteratur* 144, s. 99–142. <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-523147>.
- Bode, Katherine (2014): *Reading by Numbers: Recalibrating the Literary Field*. London, New York & Delhi: Anthem Press.
- Bode, Katherine (2018): *A World of Fiction: Digital Collections and the Future of Literary History*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Bohlin, Anna (2013): "Snövit tur och retur", *Fält i förvandling. Genusvetenskaplig litteraturforskning*, red. Eva Heggstad, Anna Williams & Ann Öhrberg. Möklinta: Gidlunds förlag, s. 88–89.

- Davidson, Arnold I. (2003): "Introduction", Michel Foucault, *"Society Must Be Defended". Lectures at the Collège de France 1975–1976*. New York: Picador, s. xv–xxiii.
- Ekelund, Bo G. (2015): "Citing the world: A geometric data analysis of Swedish literary scholars' use of foreign critical resources", *Poetics* 55, s. 60–75. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2015.11.003>.
- Elliott, Jane (2023): "Constructing gender and understanding inequality in qualitative and quantitative research". (Keynote, gästföreläsning), arrangerad av Helsinki Inequality Initiative & Institutet för Humaniora och Samhällsvetenskap vid Helsingfors universitet, 9.6.2023.
- Forslid, Torbjörn & Ohlsson, Anders (2007): *Hamlet eller Hamilton? Litteraturvetenskapens problem och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Foucault, Michel (2003): *"Society Must Be Defended". Lectures at the Collège de France 1975–1976*. New York: Picador.
- Gustavsson, Michael (2005): "Litteraturteorins expansion. Svenska doktorsavhandlingar i litteraturvetenskap 1976–1995", *Universitetsämne i brytningstider. Studier i svensk akademisk litteraturundervisning 1947–1975* (Acta Universitatis Upsaliensis. Historia litterarum 25), red. Bengt Landgren. Uppsala: Uppsala universitet, s. 449–623.
- Hosiaislouma, Yrjö (1998): "Kotimainen kirjallisuus/Suomen kirjallisuus", Yrjö Hosiaislouma, Päivi Mehtonen & Raisa Niemi, *Kirjava aika. Tampereen yliopiston Taideaineiden laitoksen vaiheita* (Taideaineiden laitoksen julkaisuja 1), Tampere: Tampereen yliopisto, s. 33–60.
- Jordheim, Helge (2018): "The Printed work as a Site of Knowledge circulation. Dialogues, systems, and the Question of Genre", *Circulation of Knowledge. Explorations in the History of Knowledge*, red. Johan Östling, Erling Sandmo, David Larsson Heidenblad, Anna Nilsson Hammar & Kari Nordberg. Lund: Lund university, s. 232–253.
- Helsingfors universitet: "Avhandling och mognadsprov i magister och licentiatprogrammen". <https://studies.helsinki.fi/instruktioner/artikel/avhandling-och-mognadsprov-i-magister-och-licentiatprogrammen> [hämtat 9.8.2023].

- Helsingfors universitet: "Magisteravhandling i nordisk litteratur (30 sp)". <https://sisu.helsinki.fi/student/courseunit/otm-983a3b-ce-5bbf-4125-93f8-ad5f81f39558/brochure> [hämtat 9.8.2023].
- Helsingfors universitet: "Nordisk litteratur". <https://www.helsinki.fi/sv/humanistiska-fakulteten/forskning/vetenskapsomraden/finsk-ugriska-och-nordiska-sprak-och-kulturer/nordisk-litteratur> [hämtat 15.8.2023].
- Holm, Birgitta (2013): "Litteraturvetenskaplig genusforskning i går och i morgon", *Fält i förvandling. Genusvetenskaplig litteraturforskning*, red. Eva Heggestad, Anna Williams & Ann Öhrberg. Möklinta: Gidlunds förlag.
- Lappalainen, Päivi (1990): "Isän ääni. Kirjallisuushistoriamme ja patriarkaalinen ideologia", *Marginaalista muutokseen. Feminismi ja kirjallisuudentutkimus*, red. Pirjo Ahokas & Lea Rojola. Turku: Turun yliopisto, Taiteiden tutkimuksen laitos, s. 71–95.
- Larsson, Lisbeth (2013): "Historieskrivningens utmaningar". *Fält i förvandling. Genusvetenskaplig litteraturforskning*, red. Eva Heggestad, Anna Williams & Ann Öhrberg. Möklinta: Gidlunds förlag, s. 31–39.
- Lassén-Seger, Maria (2023): "Befria barnlitteraturen ur databasskuggan. Den digitala arkivforskningens möjligheter", *Finsk Tidskrift* (3–4), s. 71–84. http://www.finsktidskrift.fi/wp-content/uploads/2023/12/FT_3_4_2023_PRINT.pdf. [hämtat 15.1.2025].
- Malm, Ulf (2005): "När litteraturhistoria med poetik blev litteraturvetenskap. Påbyggnadsuppsatser i ämnet vid Uppsala institutionen 1965–1975", *Universitetsämne i brytningstider. Studier i svensk akademisk litteraturundervisning 1947–1975* (Acta Universitatis Upsaliensis. Historia litterarum 25), red. Bengt Landgren. Uppsala: Uppsala universitet, s. 393–448.
- Malmio, Kristina (2020): "Finland-Swedish Minority Literature: Social, Economic, Cultural and Literary Aspects", *Ways of Being in the World: Studies on Minority Literatures*, red. Johanna Laakso. Wien: Praesens verlag, s. 29–47.
- Nordenstam, Anna (1996): "Forskning i långsam förvandling. Kvinnliga litteraturhistoriker i belysning", *Tidskrift för litteraturvetenskap* 25(3–4), s. 76–88.

- Nordenstam, Anna (2013): "Money, money, money! Om pengars och platserns betydelse för den tidiga kvinnolitteraturforskningen i Sverige", *Fält i förvandling. Genusvetenskaplig litteraturforskning*, red. Eva Heggstad, Anna Williams & Ann Öhrberg. Möklinta: Gidlunds förlag, s. 40–49.
- Parente-Čapková, Viola (2022): "Kirjallisuudentutkimus ja filologia", *Avain. Kirjallisuudentutkimuksen aikakauslehti* (4), 42–53. <https://doi.org/10.30665/av.125063>.
- Pettersson, Torsten (2021): "Litteraturvetenskapen i framtiden. Från kanoncentrerad subaltern till litterärt medveten samhällsaktör", *Tidskrift för litteraturvetenskap* 51 (3–4), s. 246–265. <https://doi.org/10.54797/tfl.v51i3-4.1675>.
- Rahikainen, Agneta (2010): "Runeberg, männen och fosterlandet. Några synpunkter på Svenska litteratursällskapet och Runebergskulten", *Historiska och litteraturhistoriska studier* 85, s. 247–262.
- Ronne, Marta (2005): "Kvinnliga studenter i litteraturhistoria 1900–1940. Studier, examina och kunskapssyn", *Universitetssämne i brytningstider. Studier i svensk akademisk litteraturundervisning 1947–1975* (Acta Universitatis Upsaliensis. Historia litterarum 25), red. Bengt Landgren. Uppsala: Uppsala universitet, s. 625–704.
- Sarasin, Philipp (2011): "Was ist Wissensgeschichte?", *Internationales Archiv für Sozialgeschichte der Deutschen Literatur* 36(1), s. 159–172. <https://doi.org/10.1515/iasl.2011.010>.
- Sevänen, Erkki (1994): *Vapauden rajat. Kirjallisuuden tuotannon ja välityksen yhteiskunnallinen sääntely Suomessa vuosina 1918–1939*. Helsinki: SKS.
- So, Richard Jean (2017): "All Models are Wrong", *PMLA/Publications of the Modern Language Association of America* 132(3), s. 88–89. <https://doi.org/10.1632/pmla.2017.132.3.668>.
- So, Richard Jean (2021): *Redlining Culture: A Data History of Racial Inequality and Postwar Fiction*. New York: Columbia University Press. <https://doi.org/10.7312/so--19772>.
- Varpio, Yrjö (1986): *Suomalaisen kirjallisuudentutkimuksen historia*. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Vinge, Louise (1975): "Har litteraturforskningen en damavdelning?", *Lunds universitet meddelar* 16, s. 25–28.

- Voyant Tools. <https://voyant-tools.org/docs/#!/guide/about> [hämtat 25.5.2023].
- Williams, Anna (1997): *Stjärnor utan stjärnbilder. Kvinnor och kanon i litteraturhistoriska översiktsverk under 1900-talet* (Skrifter utgivna av Avdelningen för litteratursociologi vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala 35). Möklinta: Gidlunds förlag.
- Witt-Brattström, Ebba (2013): "Kanonforskare och postfeminister", *Fält i förvandling. Genusvetenskaplig litteraturforskning*, red. Eva Heggstad, Anna Williams & Ann Öhrberg. Möklinta: Gidlunds förlag, s. 311–313.
- Åbo Akademi: "LIooBM79 Avhandling pro gradu i litteraturvetenskap, 30 sp", *Studiehandbok 2022–2024*. <https://studiehandboken.abo.fi/sv/kurs/LIooBM79/8352?period=2022-2024> [hämtat 9.8.2023].
- Åbo Akademi: "Huvudämnet Litteraturvetenskap". <https://www.abo.fi/amnen/litteraturvetenskap/> [hämtat 15.8.2023].
- Åbo Akademi: "Litteraturvetenskap – forskning". <https://www.abo.fi/litteraturvetenskap-forskning-och-forskare/> [hämtat 15.8.2023].
- Östling, Johan, David Larsson Heidenblad, Erling Sandmo, Anna Nilsson Hammar & Kari H. Nordberg (2018): "The History of Knowledge and the Circulation of Knowledge. An Introduction", *Circulation of Knowledge. Explorations in the History of Knowledge*, red. Johan Östling, Erling Sandmo, David Larsson Heidenblad, Anna Nilsson Hammar and Kari Nordberg. Lund: Lund university, s. 9–33.